

Chewbacca i d'altres escaquistes

David Desola

Conec una combinació cavall-alfil que la Mort desconeix", xiuxiuejava en confessió el cavaller Antonius Blok (Max Von Sydow) a la mateixa Mort disfressada de capellà.

Són nombroses les incursions que ha fet i segueix fent el cinema en el món dels escacs, utilitzant aquests com a eix central de la història, com a teló de fons, com a simple al·legoria o com a part inseparable de la personalitat del protagonista.

Aquesta "capriciosa" combinació de tauler i cel·luloide té el seu màxim exponent a *El séptimo sello*, basada en l'obra de teatre *Trämalning*, escrita pel mateix Ingmar Bergman; paralelisme, simbologia i estètica d'escacs en una crítica contundent a l'església i una reflexió profunda sobre la vida i la mort. Mai no ha estat tan ben entesa aquesta unió d'ambdues arts, si bé, els escacs han gaudit de moltes altres aparicions a la pantalla, algunes d'elles de caràcter breu i aparentment anecdòtic, com és el cas de *Casablanca*, clàssic entre els clàssics, en la qual se'n presenta en una imatge de no més de dos segons de durada un Humphrey Bogart ¡tot sol! plantat enfront del tauler (un escaquista solitari en una *Casablanca* on hom camina perdut a la recerca dels salconduïts del Major Strasser). ¿És possible definir millor la personalitat d'en Rick en tan poc temps?

Dins del marc del cinema espanyol, em ve a la memòria aquella entranyable escena de la pel·lícula *Calabuch*, en la qual Berlanga ens ofereix una divertida partida telefònica entre el capellà del poble (consultant d'amagat llibres d'estratègia) i el farer, Pepe Isbert, (aconsellat per l'estrany foraster que capgira la vida de tots els que l'envolten). I és que una partida d'escacs pot donar també lloc a situacions còmiques; així ho ha demostrat Woody Allen a *Que tal Pussycat?* a una partida, si més no, poc ortodoxa, o el propi Groucho Marx, ironitzant una situació viscuda per qualsevol afeccionat al tema.

També la ciència-ficció s'ha vist envoltada, de vegades, d'una atmosfera d'escacs; com a curiositat i justificant l'encapçalament d'aquestes línies, ens trobem a *La guerra de les galaxies* al gresyut Chewbacca (company inseparable de Han Solo) furiós després d'haver estat derrotat en una mena d'escacs on les peces gaudeixen de moviments autònoms (no anava del tot desencaminat George Lucas, jo mateix m'he enfrontat a un programa informàtic on les peces simulen una lluita a cada moviment d'atac).

Continuant amb els escacs informàtics, trobem l'obra mestre de Kubrick *2001*, on l'egòlatra ordinador de la nau guanya amb facilitat a l'astronau-

ta Bowman (escena important per poder comprendre la subtil transformació de Hal i les seves reaccions pseudohumanes).

El llistó més alt, però, al qual han arribat els escacs dintre d'aquest gènere, ve donat sens dubte de la mà de Ridley Scott, a un dels seus millors films: *Blade Runner*. La manera com el messiànic "replicant" Nexus-6 (Rugter Hauher) s'introdueix a dins de la casa ni més ni menys que del seu creador, el cervell de la Tyrell Corporation, mitjançant la sorpresa d'un inesperat escac-mat, ens mostra amb una sola frase (alfil a dama 7) la paradoxal superioritat de l'ésser creat envers l'ésser creador (tot un plantejament ple de controvèrsies).

Finalment, i deixant de banda l'existència de productes superficials i oblidables, emmarcats normalment dins el món de les competicions, *Jaque al asesino* per exemple, o *En busca de Bobby Fisher* (pel·lícula a la qual el títol és allò més destacable), sols ens cal reivindicar la importància de l'encontre entre dos mons totalment diferents, escacs i cinema, cinema i escacs, i aconsellar als amants d'aquests dos mons que cerquin a qualsevol racó cinematogràfic, per si de cas, una combinació cavall-alfil que la Mort desconeixi. ❖

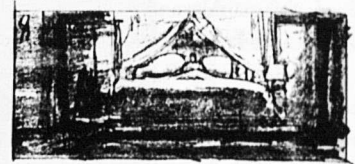
INTERIOR: TYRELL'S BEDROOM — NIGHT

TYRELL: At this hour! Nonsense! Just a moment. Just one minute.

Tyrell is frowning, gets out of bed and walks to his board.

TYRELL: Queen to bishop six . . . Ridiculous! Queen bishop six hum.

Tyrell smirks.

INTERIOR: ELEVATOR — NIGHT

TYRELL (VOICE OVER): Knight takes Queen.

Sebastian looks at Batty nervously.

INTERIOR: TYRELL'S BEDROOM — NIGHT

TYRELL: What's on your mind, Sebastian? What are you thinking about?

INTERIOR: ELEVATOR — NIGHT

Sebastian looks worried. He doesn't hesitate.

SEBASTIAN: Bishop to King Seven. Checkmate, I think.

Batty gives a metallic smile.

Fragment de la història gràfica de *Blade Runner*. Original de Ridley Scott